

BẤT BÌNH ĐẲNG KINH TẾ THEO CHU KỲ TÀI CHÍNH TẠI VIỆT NAM*

Economic inequality over financial cycle in Vietnam

LÝ ĐẠI HÙNG

Bài viết này phân tích tính biến động của bất bình đẳng kinh tế dọc theo chu kỳ tài chính tại Việt Nam, với phương pháp phân tách Hodrick-Prescott và một bộ dữ liệu theo chuỗi thời gian từ năm 2000 đến năm 2022. Kết quả ghi nhận rằng, bất bình đẳng có tính phân kỳ, tức là ban đầu ít tương quan với thị trường tài chính trong giai đoạn 2000 - 2010, rồi trở nên tương quan hơn trong giai đoạn 2011 - 2022. Bất bình đẳng cũng có tính phân mảnh, tức là có mối liên hệ khác nhau với từng loại hình của thị trường tài chính. Gộp hai tính chất này cho thấy rằng, bất bình đẳng bám sát với tốc độ tăng trưởng dư nợ tín dụng trong giai đoạn 2000 - 2010 và chuyển sang bám sát tốc độ thay đổi giá vàng trong giai đoạn 2011 - 2022. Các kết quả này gợi ý nên sử dụng mô hình với hình thái thay đổi dành cho bất bình đẳng kinh tế tại Việt Nam trong các nghiên cứu tương lai.

Từ khóa: phân tách Hodrick-Prescott, nhóm 10% thu nhập cao nhất, dư nợ tín dụng, giá vàng.

This paper investigates the dynamics of economic inequality over the financial cycle in Vietnam using the Hodrick-Prescott decomposition and one time-series sample from 2000 to 2022. Research results show that economic inequality has a timely switching regime, lowly correlated with the financial market over 2000-2010 but highly correlated over 2011-2022. Economic inequality also has a fragmentation in the sense that it is differently correlated with different components of the financial cycle. Combining these two characteristics, economic inequality is closely related to the credit growth over 2000-2010, then turns to be more related to the gold price change over 2011-2022. This evidence also suggests employing a switching regime model to analyze Vietnam's economic inequality in future research avenues.

Keywords: Hodrick-Prescott decomposition, richest 10% group, credit outstanding, gold price.

1. Giới thiệu chung

Bất bình đẳng kinh tế chi phối quá trình tích lũy vốn tư bản thông qua khả năng ảnh hưởng đến sự phân bổ thu nhập và tiết kiệm giữa các cá nhân trong một nền kinh tế (Piketty, 2014; Galor và Zeira, 1993). Về lý thuyết, bất bình đẳng có thể hiểu gồm tình trạng không đồng đều trong phân bổ cơ hội, theo cách tiếp cận của Weber (2019), hay

không đồng đều trong phân bổ năng lực, theo cách tiếp cận của Sen (1991). Dù theo cách

Lý Đại Hùng, TS., Viện Kinh tế Việt Nam.

* Bài viết này là sản phẩm của nhiệm vụ cấp Bộ "Xây dựng Bộ chỉ số Bất bình đẳng xã hội" (Chương trình trọng điểm cấp Bộ "Xây dựng Bộ chỉ số đảm bảo an sinh quốc gia"), TS. Lý Đại Hùng, làm Chủ nhiệm Nhiệm vụ, Viện Kinh tế Việt Nam, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.